

Stockholm 2009-06-11

Begäran om granskning av regeringens styrning av Vattenfall

Riksdagen har vid ett flertal tillfällen sedan 1997 och framåt beslutat att Vattenfall ska inta en aktiv roll i omställningen av den svenska energisektorn. Detta har lett fram till ett tillägg i Vattenfalls bolagsordning som lyder:

”Bolaget skall inom ramen för kravet på affärsmässighet vara det ledande företaget i omställningen till en ekologiskt och ekonomiskt uthållig svensk energiförsörjning.”

Utvecklingen av ny förnybar elproduktionsteknik och investeringar i el- och värmeproduktion från förnybara energilag borde enligt riksdagsbesluten vara framträdande i Vattenfalls långsiktiga utvecklings- och investeringsplaner. Företaget borde aktivt verka för att den tekniska utvecklingen förs framåt. En sådan verksamhet ingår naturligt i en framgångsrik affärsstrategi. För ett företag som Vattenfall, som verkar på en konkurrensutsatt marknad och som har som huvuduppgift att på ett effektivt sätt producera och leverera el till sina kunder, är det emellertid viktigt att nu nämnda insatser görs inom ramen för kraven på affärsmässighet.

Här finns en motsättning inbyggd mellan det affärsmässiga och miljötankandet, en motsättning som både konstitutionsutskottet och Riksrevisionen tidigare granskat. Det finns med nuvarande tillägg en möjlighet till olika tolkningar av besluten vilket inte är bra.

Både Riksrevisionen och konstitutionsutskottet har efterlyst starkare preciseringar av riksdagens mål så att konfliktytorna mellan dem minskar och därmed också utrymmet för olika tolkningar. Vi socialdemokrater har också i motioner efterlyst förslag till sådana preciseringar från regeringens sida, men detta har avvisats av den borgerliga riksdagsmajoriteten.

När de borgerliga var i minoritet i riksdagen drev man dock kravet på att den dåvarande regeringen skulle agera mycket mer kraftfullt för att lösa målkonflikten.¹

¹ 2004/05:KU20, sid. 266

Enligt Vattenfalls egna uppgifter sjunker nu investeringarna i förnybar energi stadigt under perioden 2007-2009 och planeras försätta ligga på en lägre nivå än 2007 fram till 2013.

Nuvarande näringsminister Maud Olofsson har inte tagit några initiativ för att klargöra målkonflikten men som representant för ägaren, staten, har hon uppenbarligen godkänt Vattenfalls nuvarande inriktning.

Därför bör följande granskas av konstitutionsutskottet:

- Hur och när har Vattenfalls investeringsplaner presenterats för regeringen och har regeringen vidtagit några åtgärder med anledning av dem?
- Vilka initiativ har regeringen och näringsministern vidtagit för att klargöra den tidigare uppmärksammade målkonflikten i fråga om Vattenfalls styrning?
- Vilka formella initiativ har regeringen och näringsministern tagit för att uppfylla riksdagens målsättningar med Vattenfall?
- Vilka övriga initiativ har regeringen och näringsministern tagit för att uppfylla riksdagens målsättningar med Vattenfall?
- På vilket sätt har regeringen och näringsministern, personligen eller genom ombud, godkänt de investeringsplaner som Vattenfall presenterat?

Alf Eriksson